

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН СЕКТОР „ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ”
ЮНИ, 2022

**1. Баланс на предлагането и потреблението на
сектор „Плодове и зеленчуци” юни, 2022 г.**

1.1. Плодове

	Череша 	Ягоди
Предлагане, тона	43 303	8 918
Производство реколта 2022 г., тона	42 902	5 584
*Внос и вътреобщностни доставки, тона	401	3 334
Потребление, тона	41 378	7 419
Потребление за прясна консумация, тона	25 680	4 209
Потребление за преработка в страната, тона	11 500	2 290
*Износ и вътреобщностни доставки, тона	4 198	920

Източник: отдел Агростатистика МЗХГ, НСИ и собствени изчисления

* Данните са за периода от 01.01.2022г. до 31.05.2022 г.

1.2. Зеленчуци

	Домати 	Картофи 	Краставици
Предлагане, тона	62 550	69 914	33 902
Производство 2022 г. и преходен остатък от 2021 г. , тона	25 720	47 183	19 168
*Внос и вътреобщностни доставки, тона	36 830	22 731	14 734
Потребление, тона	45 439	54 317	25 103
Потребление за прясна консумация, тона	37 150	52 244	21 970
Потребление за преработка в страната, тона	0	2 028	0
*Износ и вътреобщностни доставки, тона	8 289	45	3 133

Източник: отдел Агростатистика МЗХГ, НСИ и собствени изчисления

* Данните са за периода от 01.01.2022 г. до 31.05.2022 г.

2. Анализ на пазара.

Цени на едро /тържища/ и цени на дребно през юни

2.1. Цени на едро

Средномесечни цени на едро на основни плодове, лв./кг, юни 2022г.

ПРОДУКТ	Април 2022	Май 2022	Юни 2022	промяна в % юни / май 2022	Юни 2021	промяна в % 2022 / 2021
ЯБЪЛКИ	2.09	2.10	2.14	2.0	1,98	8.1
КРУШИ	3.17	3.51	3.56	1.4	3.05	16.7
ЧЕРЕШИ	-	8.82	3.47	-60.7	3.39	2,3
ЯГОДИ	-	4.69	4.03	-14.1	4,32	-6.7
ДИНИ			1.15	-	0.78	47.4
КАЙСИИ			3.26	-	3.28	0

Източници: Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ) и Система за агропазарна информация (САПИ)

При плодовете

- Ябълките и крушите незначително повишават цените си през юни, докато сезонните плодове череша и ягоди значително поевтиняват.
- На годишна база -юни 2022/2021г., при дините се отбелязва най-голям ръст на средномесечната цена – с 47.4%, единствено ягодите поевтиняват с 6.7%, а кайсиите не променят цената си.

Средномесечни цени на едро на основни зеленчуци лв./кг, юни 2022 г.

ПРОДУКТ	Април 2022	Май 2022	Юни 2022	промяна в % юни / май 2022	Юни 2021	промяна в % 2022 / 2021
КАРТОФИ	1.00	1.14	1.15	0.9	0.75	53.3
ЛУК ЗРЯЛ	0.96	1.03	1.14	10.7	0.75	52.0
ДОМАТИ	4.03	3.71	2.42	-34.8	1.92	26.0
КРАСТАВИЦИ	3.60	2.74	1.80	-34.3	1.80	0.0
ЗЕЛЕ	1.34	1.15	0.90	-21.7	0.93	-3.2
МОРКОВИ	1.17	1.24	1.26	1.6	1.08	16.7

Източници: Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ) и Система за агропазарна информация (САПИ)

При зеленчуците

- Сезонните зеленчуци – краставици, домати и зеле поевтиняват спрямо май с между 34.8% и 21.7%, картофите почти не променят цената си, а зрелия лук и морковите поскъпват през юни.
- Най-голямо месечно увеличение на цените през юни има при лука 10.7%.
- В сравнение с 2021 г., през 2022 г. се повишават цените на всички наблюдавани зеленчуци, с изключение на зелето, като най-голямо е повишението при картофи – 53.3% и зрял лук 52.0%.

2.2. Цени на дребно

Средномесечни цени на дребно на основни плодове лв./кг.

Плодове	Юни 2022	Юни 2021
Ябълки	2.54	2.42
Череша	4.59	4.45
Круши	4.02	3.68
Ягоди	5.60	5.01
Кайсии	4.67	4.23
Дини	1.72	1.14

Източници: Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ) и Система за агропазарна информация (САПИ)

При всички наблюдавани плодове се наблюдава повишение на цената на дребно спрямо миналата година.

Средномесечни цени на дребно на основни зеленчуци лв./кг.

Вид зеленчук	Юни 2022	Юни 2021
Домати	3.30	2.55
Зеле	1.43	1.37
Картофи	1.41	1.08
Краставици	2.48	2.41
Лук кромид	1.49	1.25
Моркови	1,74	1.50

Източници: Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ) и Система за агропазарна информация (САПИ)

Всички наблюдавани зеленчуци поскъпват през юни 2022 г. спрямо същия месец на 2021 година.

3. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават.

Наблюденията върху пазара на зеленчуците и плодовете през м. юни показват, че относителният дял на предлаганите количества българска продукция на някои стоки от тази група все още е по-малък от дела на продажбите от внос.

Мониторингът на пазара на зеленчуци през месеца показва превес на вносната продукция при продажбите на домати (61%) и лук (76%). Предлаганите количества български краставици преобладават на пазара през месеца и са 80% от общо предлаганите краставици. Количествата българско зеле и българският чесън заемат около 85%, а количествата български картофи са съотнесими с тези от внос, като съотношението е 51%:49%.

Наблюденията на пазара на плодове през юни показват, че относителният дял на българската продукция на стоките, които са в сезона на производство и предлагане е по-голям. Количествата български ягоди съставляват 84% от общия дял предлагани на пазара ягоди. Количествата български кайсии са 65%. Предлагането на български ябълки и българските круши са значително по-малко от тези от внос, като съотношенията са съответно 29%:71% и 22%:78%.

Източник: Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ)

4. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ФИТОСАНИТАРНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ТРАЙНИТЕ НАСАЖДЕНИЯ КЪМ 05.07.2022 г.

СЕМКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

Фенофаза:

Ябълки и круши: ВВСН (74-78) „Размер на плода до 40 мм; изправяне на плода; (Т-фаза: долната страна на плода и дръжката образуват буквата “Т”)“ „Плодовете са достигнали 80% от окончателния си размер“

Контрол на вредителите:

Обикновена крушова листна бълха /*Cacopsylla pyri*/

В областите: Пазарджик и Пловдив се наблюдават смесени форми - яйца, ларви и възрастни. Плътноста остава над регистрираните ПИВ.

Ябълков плодов червей /*Laspeyresia pomonella*/ = /*Cydia pomonella*/

Наблюдава се вредна дейност и изхранване на гъсеници от първо поколение и начало на развитие на второ поколение на неприятеля. В област Враца се наблюдава удължен летеж на пеперуди от първо поколение. Констатираната плътност от първо поколение 2-4 % червивост в областите: Благоевград и София област, до 0,5-1,5 % червивост в област Варна, 1-2 % червивост в областите: Кюстендил и Пазарджик, 0,8-1 % червивост в областите: Плевен и Ловеч, 0-3 % червивост в област Търговище. Отчетени са 1-1,5 % пресни вгризвания в плодовете в областите: Стара Загора и Ямбол, което е над ПИВ. Начало на летеж на пеперуди от второ

поколение на неприятеля е установено в областите: Благоевград, Добрич, Монтана и София област. Начало на яйцеснасяне на пеперуди от второ поколение е установено в областите: Благоевград и София област. Седмичният летеж варира от 22 бр./уловка за седмица в областите: Благоевград и София област, 6-10 бр./уловка за седмица в област Кюстендил, 15-25 бр./уловка за седмица в областите: Добрич и Пловдив, 2-4 бр./уловка за седмица в областите: Видин и Силистра, 10-17 бр./уловка за седмица в областите: Пазарджик и Сливен.

Червен овощен акар /*Panonychus ulmi*/

През месец юни е установено развитие на смесени популации от летните поколения на неприятеля в областите Благоевград и Кюстендил популационната плътност е над ПИВ. В област Пазарджик наблюдаваната плътност е под ПИВ.

Кръгломиниращ молец /*Cemiostoma scitella* /= /*Leucoptera malifoliella*/

Наблюдава се развитие на първо и второ поколение на неприятеля. В област Бургас е отчетено изхранване и какавидиране на гъсеници от първо поколение. В областите: Видин, Пазарджик и Стара Загора се наблюдава летеж на пеперуди от второ поколение. В област Видин плътността е 1 бр. яйце/лист. През втората половина на месец юни в област Пазарджик е установено начало на яйцеснасяне и начало на излюпване. Плътността остава ниска в сравнение с констатираната такава в предходни години и е под ПИВ за изброените области.

Калифорнийска щитоносна въшка /*Quadraspidiotus perniciosus*/

Констатирано е развитие на първо и второ поколение на неприятеля. Начало на раждане на ларви от първо поколение се наблюдава в областите: Кюстендил и Стара Загора. Установената плътност в област Кюстендил е 0-6 бр. ларви/100 см. клонка, плътността от неприятеля е висока в нападнатите ябълкови градини. Начало на летеж на мъжки индивиди по феромон е установена от края на месец юни в област Пловдив.

Зелен бръмбар /*Cetonia aurata*/

През месец юни се наблюдава начало на летеж на зелен бръмбар в област Благоевград. Регистрирана е плътност от 7-13 бр./100 летораста и 6-10 % нападнати летораста. През целия месец е регистрирана масова вредна дейност на бръмбари и скелетиране на листната маса на ябълките. Извършено е едно третиране на 0,055 хил. ха.

Листогризеци гъсеници /сем. *Lasiocampidae*, сем. *Noctuidae*, сем. *Erebidae*/

Наблюдава се летеж на пеперуди от новото поколение от втората десетдневка на месеца в област Пазарджик. Плътноста на неприятелите е под регистрираните ПИВ.

Бяла американска пеперуда /*Hyphantria cunea*/

Начало на какавидиране на гъсеници от първо поколение е установено в област Пловдив.

Струпясване по ябълката /*Venturia inaequalis*/

Ежедневните превалявания в различните области на страната през месец юни провокираха развитието на струпясване и повишаване степента на нападение от патогена. Степента на нападение в област Благоевград е 6-12 % нападнати листа и плодове; в област Бургас степента на нападение е ниска, в област Варна е 0-0,5 % по листата и 0-0,2 % по плодовете; в област Плевен 5-15 % нападение по листата; в област Търговище 5-10 % по плодовете; в област Плевен 5 % по плодовете; в област Разград 8-10 % нападната листна маса и 2-3% нападнати плодове; в област Силистра 0,2-5 % нападнати листа. Средна степен на нападение се наблюдава в областите: Видин, Враца, Добрич, Кюстендил, Монтана, Пловдив, Сливен, Търговище и Ямбол. Средна до силна степен на нападение по листата и слаба до средна степен по плодовете се наблюдава в област Пазарджик.

Брашнеста мана по ябълката /*Podospaera leucotricha*/

В област Благоевград се наблюдават 5-20 % нападнати леторасти. Проведени са две третирания за едновременна борба със струпясването. В областите: Бургас, Кюстендил и Пазарджик се наблюдава слаба степен на нападение. В районите на Монтана и Пловдив степента е слаба до средна. В област Силистра степента на нападение е 0-4 % нападнати листа, а в област Ловеч 0-1 %.

Огнен пригор /*Erwinia amylovora*/

Констатираната плътност в област Благоевград е 5-8 % нападнати леторасти. Установени са повреди по леторасти и плодове. В област Кюстендил се наблюдават 0-2 % повредени клонки.

КОСТИЛКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

Фенофаза:

Праскови: ВВСН (73-79) „Вторично окапване на завръза“ - „Плодовете са достигнали около 90 % от окончателната си големина“

Кайсии: ВВСН (77-85) „Плодовете са достигнали около 70 % от окончателната си големина“ - „Оцветяването се развива“

Череша и вишна: ВВСН (87) „Беритбена зрялост“

Сливи: (ВВСН 75-79) „Плодовете са достигнали половината от окончателната си големина“ - „Плодовете са достигнали около 90 % от окончателната си големина“

Контрол на вредителите:

Източен плодов червей /*Grapholita(Aspila) molesta*/

През месец юни приключи развитието и борбата срещу първо поколение на неприятеля. През първата половина от месеца е отчетено начало на летеж на пеперудите от второ поколение в областите: Благоевград, Бургас, Пазарджик, Пловдив, Стара Загора, Разград, Русе и Ямбол. До края на отчетния период в област Благоевград има излюпване и изхранване на гъсениците от второ поколение, където са проведени двукратни третирания. В южните райони на страната са подадени първите сигнали през втората половина на месеца.

Прасковен клонков молец /*Anarsia lineatella*/

Развитието на неприятелят е от стадий какавидиране на първа лятна генерация до летеж на второ лятно поколение в различните райони. В област Благоевград е установено начало на излюпване на гъсениците от второ поколение и сигнализирано третиране, установени са от 3-5 % пресни взривания по плодовете, което е над ПИВ.

Черничева щитоносна въшка /*Pseudaulacspis pentagona*/

Установена е в област Благоевград с плътност над ПИВ от 27-55 бр. ларви/1 м клонка. Наблюдава се излюпване на ларви от второ поколение и е подаден сигнал за третиране.

Листни Въшки /сем. *Aphididae*/

Повишената относителна влажност на въздуха през месец юни, благоприятства намножаването и образуване на нови колонии от листни въшки. През месец юни има проведени едно-две третирания в районите на Благоевград, Пазарджик, Стара Загора и Сливен. Плътността на неприятеля е висока при сливи, 15-20 бр./100 клонки при 10-15 % нападнати леторасти, което е около и над ПИВ.

В област Благоевград е констатирана почва на **Зелена прасковена листна въшка /*Myzus persicae*/**, която за кратко време сформира плътни колонии от ларви при 9-15 % нападнати леторасти. Отчетената популационна плътност на Зелената прасковена листна въшка над ПИВ.

Зелен бръмбар /*Cetonia aurata*/

През месец юни е установена масово вреда дейност по листата в област Благоевград. Отчетена е плътност от 4-10 бр./100 летораста, както и 3-5 %нападнати леторасти. Проведено е едно третиране.

Черна черешова листна въшка /*Myzus cerasi*/

Продължава вредната дейност от неприятеля с плътност около и под ПИВ. Третираны са общо 3,897 хил. ха от един до четири пъти в област Благоевград.

Черешова муха /*Rhagoletis cerasi*/

Започна какавидиране на ларвите на неприятеля. Край на летеж на черешовата муха е отчетен в областите: Бургас и Търговище, в област Кюстендил продължава летежът на мухата. Сигнализирани са две до четири третирания. В областите: Кюстендил, Стара Загора и Търговище при къснозреещите сортове черешы са проведени три третирания. След прекратяване регистрацията на неоникотиновите инсектициди при черешы и масовото използване на синтетични перитроиды за контрол на черешовата муха се отчита висок процент червивост на плодовете от 4-15 %.

Сливов плод червей /*Laspeyresia funebrana*/=*Grapholita funebrana*/

Установен е силен летеж и висока плътност от първо поколение. Добра е опазеността на плодовете, червивост до 5 %. Начало на летеж на второ поколение на неприятеля е отчетено в областите: Видин, Добрич, Монтана, Сливен, Стара Загора и Ямбол. В областите: Пазарджик, Пловдив и Разград е отчетено и излюпване на гъсениците от второ поколение.

Сливов семеяд /*Eurytoma schreineri*/

Развитие и вредна дейност се наблюдава в област Търговище. Установените поражения от сливов семеяд към момента са между 5 и 15 % в различните градини, в зависимост от начина на производство - конвенционално или биологично. Очаква се опадването на плодовете да продължи и през месец юли. Третираны площи 0,200 хил. ха.

Брашнеста мана по праскова /*Sphaerotheca pannosa var. Persicae*/

Краткотрайните и чести валежи съпроводени с оптимални температури създадоха условия за активно спороношение на патогена. Отчетена е слаба степен на нападение в областите: Благоевград, Бургас, Пловдив, Сливен и Стара Загора, където са извършени едно-две третирания.

Късно кафяво гниене /*Monilinia fructigena*/

В прасковените насаждения са извършени превантивни третирания на площ от 0,267 хил. ха. В областите: Благоевград и Пловдив са сигнализирани две третирания, като са отчетени единични прояви по чувствителни сортове. В резултат на валежите и повишената относителна влажност на въздуха в съчетание с благоприятни температури през месец юни се проявиха симптомите на късно кафяво гниене по плодовете на черешите. В третираните площи са отчетени слаби прояви на болестта. Извършени са до

две третириания на 2,560 хил. ха в областите: Благоевград, Кюстендил, Ловеч, Пазарджик и Пловдив. При кайсиите, на 1/3 от пощите е извършено еднократно третиране. До момента нападението от гъбната болест по плодовете на сливите остава слабо, основно по ранните сортове сливи. Третираны площи 0,780 хил. ха в областите: Ловеч, Пазарджик и Пловдив.

Сачмянка /*Stigmina carpophila*/

Благоприятните климатични условия, допринесоха за масовата проява на болестта в насажденията с праскови в област Благоевград, където пораженията по листата са от първа-втора степен, проведени са две третириания през месеца. В област Пазарджик степента на нападение е слаба. Засилиха се проявите на гъбна сачмянка и по черешите. Извършени са до две третириания на 5,963 хил. ха.

Бяла ръжда (цилиндоспориоза) по черешата и вишната /*Blumeriella jaarii*/

Създателите се през периода подходящи условия за развитието на болестта, допринесоха за разпространение на бялата ръжда в цялата страна по чувствителните сортове череши. Нападението е от първа-втора степен при 6-15 % нападнати листа. Проведени са едно - две третириания на 3,991 хил. ха и до три третириания в областите: Благоевград и Стара Загора. Сигнализирано е третиране и след приключване на беритбата на череши.

ЛОЗЯ

Фенофаза:

ВВСН (61-75) „Начало на цъфтеж: 10 % опадане на калпачета“ - „Гроздовите зърна са с размер на грахово зърно, гроздовете са увиснали“

Контрол на вредителите:

Шарен гроздов молец /*Lobesia botrana*/

През месец юни е установено начало на излюпване на гъсениците от второ поколение в областите: Благоевград, Добрич, Пазарджик и Пловдив. Извършено е второ третиране срещу първо поколение на неприятеля в областите: Благоевград, Бургас, Пазарджик, Пловдив, Сливен и Ямбол и първо третиране срещу второ поколение в областите: Благоевград и Пловдив.

Жълт лозов акар /*Schizotetranychus viticola*/

Констатирано е излюпване на първа лятна генерация в област Благоевград. Химични третириания са извършени в областите: Благоевград, Враца, Пазарджик и Ямбол.

Цигарджия /*Byctiscus betulae*/

Регистрирана плътност от 9-14 % нападнати леторасты от бръмбари са установени в област Благоевград. Вредна дейност на ларвите се наблюдава

през първата половина на месец юни. Извършено е второ третиране срещу вредителя на 1,200 хил. ха.

Брашнеста мана /*Oidium tuckeri*/

Първи прояви на локална форма по ресата са установени в районите на Монтана, Пазарджик и Пловдив, а първи прояви на локална форма по зърната е констатирана в областите: Пазарджик и Шумен. Извършени са химични третираня в областите: Благоевград, Бургас, Варна, Видин, Враца, Пазарджик, Пловдив, Русе, Разград, Сливен, Стара Загора, Търговище, Шумен и Ямбол.

Мана /*Plasmopara viticola*/

Установени са първи мазни петна по листата в областите: Видин, Добрич и Кюстендил. Химични третираня са извършени в областите: Благоевград, Бургас, Варна, Видин, Враца, Пазарджик, Пловдив, Русе, Разград, Стара Загора, Сливен, Търговище, Шумен и Ямбол.

Сиво гниене /*Botrytis cinerea*/

Симптоми на болестта по реса и летораста се наблюдават в районите на Благоевград, Пловдив и Силистра. Химични третираня са извършени в областите: Благоевград, Пазарджик, Пловдив и Силистра.

КАРТОФИ

Фенофаза:

ВВСН (35-69) „50% от растенията в редовете се допират“ - „Край на цъфтежа на първото съцветие“ - за средно-ранни и късни сортове

ВВСН (49-99) „Кожичката се е оформила напълно (кожица в най-горния край на клубена не се отстранява с палец) - 95% от клубените са в тази фаза“ - „Готов продукт за прибиране“ - за ранни сортове

ВВСН (99) „Прибиране“ - за най-ранни сортове

Контрол на вредителите:

Колорадският бръмбар /*Leptinotarsa decemlineata*/

Традиционно плътността на неприятеля е висока и се контролира с редовна химична борба. В почти цялата страна е установена поява на възрастното от второто поколение, като на повечето места е отчетено и излюпване на ларви в различна възраст от снесените от него яйца. До момента са третирани 5,829 хил. ха от един до четири пъти.

Телени червеи /*сем. Elateridae*/

Внесени са инсектициди срещу неприятеля при засаждане на картофите.

Картофен молец /*Phthorimaea operculella*/

Наблюдава се слаб летеж на неприятеля от първо поколение в областите: Благоевград (АЕР Гоце Делчев и Разлог) и София област. Слаб летеж на пеперуди от второ поколение е установен в област Кюстендил. За повишаване летежа на картофения молец по феромон, съобщават от област Пазарджик. До момента е извършвано третиране срещу неприятеля на обща площ от 2,500 хил. ха в областите: Пазарджик и София област.

Листни въшки /сем. *Aphididae*/

Разпространение и вредна дейност на листни въшки по картофите е констатирана в София област, като отчетената плътност е под ПИВ. Самостоятелно третиране не е извеждано, тъй като третиранията срещу колорадския бръмбар поддържат ниска плътността и на листните въшки.

Кафяви листни петна /*Alternaria solani*/

Отчетена е първа степен на нападение, единични петна на отделни листа в област Благоевград. Начало на проявление на патогена има в област Смолян. Слаба степен на нападение се наблюдава в областите: Видин, Враца, Кюстендил Пазарджик, Сливен, София област и Стара Загора. Нападение от 10-15 % се наблюдава в област Плевен. Общо третирани до момента са 3,420 хил. ха от един до два пъти.

Картофена мана /*Phytophthora infestans*/

И през изтеклия месец условията за развитието на патогена бяха благоприятни. Начало на развитие е установено в област Смолян. Първи петна се наблюдават в област Велико Търново. Слаба степен на нападение е констатирана в областите: Видин, Пазарджик и Сливен. Слаба до средна степен има в област Кюстендил. В област Плевен нападнатите растения са 5-10 %; в област Враца 5-15 % и в област Добрич 20 %. Проследено е протичането на трети и четвърти критичен период с продължителност 6-8 дни в област Благоевград. Там е отчетена първа-втора степен на нападение по листата (единични петна до 30% нападната листна маса). До 35 % нападнати листа отчитат в София област (АЕР Самоков). Общо третирани до момента срещу картофена мана са 5,623 хил. ха от един до пет пъти.